

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26582,Konferencja-naukowa-Wielka-Wojna-z-Gornym-Slaskiem-w-tle-Pamiec-muzealia-projekt.html>
01.03.2026, 14:48

Strona znajduje się w archiwum.

Konferencja naukowa „Wielka Wojna z Górnym Śląskiem w tle. Pamięć – muzealia / projekty – źródła – postulaty badawcze” – Rybnik, 1 grudnia 2014

01.12.2014

1grudnia 2014 r., o godz. 9.00, w Muzeum w Rybniku (Rynek 18) odbędzie się konferencja naukowa „Wielka Wojna z Górnym Śląskiem w tle. Pamięć – muzealia/projekty – źródła – postulaty badawcze”. Organizatorami wydarzenia są: Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach, Muzeum w Rybniku oraz Stowarzyszenie Humanistyczne: Europa, Śląsk, Świat Najmniejszy

Okrągła, setna rocznica wybuchu I wojny światowej, mijająca w tym roku, skłania do refleksji nad losami Górnego Śląska w czasie tej wojny. Tym bardziej, że tematem nie obfituje w opracowania badawcze. Wciąż brakuje zarówno syntez, jak i studiów przypadku, ukazujących sytuację w regionie w dobie wojny, która zakończyła długi wiek XIX i przyniosła radykalną odmianę oblicza świata i Europy. Próbując kompleksowo spojrzeć na rozległą problematykę historii Górnego Śląska lat 1914-1918, stawiamy pytania o dwie różne sfery zagadnień.

Popierwsze – o tematy, które wydają się warte analizy i opisanie, które zapowiadają możliwość wyprowadzenia ciekawych konstatacji badawczych. Oczywiście, chodzi o tematy łączące dwa podstawowe komponenty: wojny i regionu. Tematów takich może być nieskończoność, niemniej wywołując hasło „postulatów badawczych” oczekujemy przedstawienia co najmniej częściowych rezultatów badań nad konkretnymi zjawiskami, zatem zakładamy realizację danego projektu badawczego, a nie jedynie sformułowanie potencjalnie ciekawego hasła wywoławczego. Po drugie, interesujący jest problem bazy źródłowej do hasła „Górny Śląsk lat 1914-1918”. To kwestia nie tylko źródeł „tradycyjnych” – archiwaliów zgromadzonych w archiwach państwowych czy kościelnych, ale też zbiorów odmiennego typu: prywatnych kolekcji korespondencji, zbiorów fotograficznych, innego typu muzealiów – artefaktów na różne sposoby umożliwiających wizualizację Wielkiej Wojny w odniesieniu do regionu górnośląskiego. Pytanie o archiwalia zazębia się tu z pytaniem o muzealia i kolekcje innego typu. Zaś wątek muzealny w naturalny sposób odsyła do tego, jak I wojna światowa obecna jest w przedsięwzięciach muzealnych i innych działaniach instytucjonalnych, których celem jest upamiętnianie tego okresu.

PROGRAM KONFERENCJI

Otwarcie 9.00

Pamięć – 9.10-10.40

Moderacja – Sebastian Rosenbaum (IPN Katowice)

- dr Bernard Linek, Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski: *I wojna światowa we*

współczesnej historiografii i pamięci na Górnym Śląsku

- dr Marcin Jarząbek, Uniwersytet Jagielloński: *Gdzie się podziela pamięć o I wojnie światowej w międzywojennym województwie śląskim?*
- Stanisław Szynkowski, Opole: *Ślady Wielkiej Wojny na cmentarzach województwa opolskiego (wybrane przykłady)*
- dr Bogdan Kloch, Muzeum w Rybniku: *Pamięć Wielkiej Wojny z perspektywy rynku modelarskiego – o pewnym doświadczeniu postrzegania konfliktu lat 1914–1918*

Przerwa 10.40–10.50

Muzealia/projekty – 10.50–12.10

Moderacja – dr Bernard Linek (PIN – IŚ Opole)

- Weronika Wiese, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej: *Projekt konkursowy „Otwórz sufladę – I wojna światowa w rodzinnych wspomnieniach i dokumentach na Górnym Śląsku”*
- Zbigniew Gołasz, Muzeum Miejskie w Zabrze: *Odpryski Wielkiej Wojny. Zbiory Muzeum Miejskiego w Zabrzu dotyczące okresu I wojny światowej*
- Marta Paszko, Muzeum w Rybniku: *Kolekcja pocztówek rodziny Klement w zbiorach Muzeum w Rybniku jako źródło do badań nad losami Górnoszlązaków w okresie I wojny światowej*
- dr Krzysztof Gwóźdź, Muzeum w Tarnowskich Górach: *Wojna z lokalnej perspektywy. Koncepcja i realizacja ekspozycji „W cieniu wielkiej wojny. Życie codzienne w powiecie tarnogórskim w latach 1914–1918”*

Przerwa 12.10–12.20

Źródła – 12.20–14.20

Moderacja – dr Dawid Keller (Muzeum w Rybniku)

- Natalia Kania, Archiwum Państwowe w Katowicach, Oddział w Gliwicach: *Archiwalia z okresu I wojny światowej dotyczące Gliwic w zasobie gliwickiego archiwum*
- Krzysztof Langer, Archiwum Państwowe w Katowicach, Oddział w Raciborzu: *Archiwalia z okresu I wojny światowej dotyczące Rybnika i Raciborza w zasobie raciborskiego archiwum*
- dr Wojciech Schäffer, Archiwum Archidiecezjalne w Katowicach: *I wojna światowa w materiałach z zasobu Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach*
- Mateusz Ściążko, Biblioteka Śląska: *Wielka Wojna na słowa. Druki ulotne z lat 1914–1918 w zbiorach Biblioteki Śląskiej*
- dr Renata Sput, Racibórz: *Prasa górnośląska w okresie I wojny światowej na przykładzie raciborskiego dziennika „Oberschlesischer Anzeiger”*

Przerwa obiadowa 14.20–15.00

Postulaty badawcze I – 15.00–16.20

Moderacja – Zbigniew Gołasz (Muzeum Miejskie w Zabrzu)

- Małgorzata Witowska, Biblioteka Śląska: *Życie muzyczne na Górnym Śląsku w latach 1914–1918*
- Aleksandra Korol-Chudy, Muzeum Miejskie w Zabrzu: *Formowanie się Jungwehry w Zabrzu 1914–1915. Przyczynek do badań nad zagadnieniem*
- Michał Sapa, Uniwersytet Śląski: *Praca kobiet w przemyśle Górnego Śląska podczas I wojny światowej*
- dr Dawid Keller, Muzeum w Rybniku: *Kolejarze KED Kattowitz wobec I wojny światowej (wybrane*

aspekty)

Przerwa 16.20-16.30

Postulaty badawcze II - 16.30-17.30

Moderacja - dr Dawid Keller (Muzeum w Rybniku)

- dr Norbert Mika, Racibórz: *Ziemia raciborska w okresie I wojny światowej*
- dr Piotr Sput, Racibórz: *Garnizon raciborski w okresie I wojny światowej*
- Kamil Kartasiński, Uniwersytet Śląski: *Z perspektywy mikrohistorii. Panewniki i Ligota podczas I wojny światowej - rekonesans badawczy*

17.30 Zakończenie i podsumowanie konferencji

Serdecznie zapraszamy!

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Katowice

Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Katowicach
Muzeum w Rybniku

Stowarzyszenie Humanistyczne: Europa, Śląsk,
Świat Najmniejszy

Konferencja naukowa

Wielka Wojna z Górnym Śląskiem w tle

Pamięć – muzealia / projekty – źródła – postulaty badawcze

Muzeum w Rybniku, Rynek 18
1 grudnia 2014 r., rozpoczęcie o godzinie 9.00

zdjęcie 1

Pliki do pobrania

[Program konferencji \(pdf, 22.87 KB\)](#)
[Zaproszenie \(pdf, 241.75 KB\)](#)